

de Sergiu Tudose. El e soțul iubitor al femeii-victimă și, în același timp, membru al comisiei care anchetează crimele de altădată. Ca soț trebuie să-și salveze dragostea și căsnicia, deci ar trebui să fie alături de soția sa în acțiunea ei vindicativă. Ca om al justiției trebuie să respecte rigorile legii. Sfâșierea între acest doi poli dă măsura dramatismului cu care Sergiu Tudose își încarcă personajul într-o evoluție scenică de un dinamism interior impecabil.

Fecioara și Moartea este un spectacol de o actualitate frapantă.

Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași – Fecioara și Moartea de Ariel Dorfman. Traducerea: Sebastian Bujor și Jorge E. Gonzales Contreras. Regia: Petru Vutcărau. Scenografia: Axenti Marfa. Cu: Tatiana Ionesi, Sergiu Tudose, Florin Mircea. Spectacol realizat în colaborare cu Ambasada Republicii Chile și cu Centrul Cultural al Americii Latine și Caraibelor. Data premierei: 9 martie 2001.

DESCĂRUȘUL – o nouă viziune

Am văzut multe spectacole cu *Pescărușul* lui A.P. Cehov – unele foarte bune, realizate de regizori importanți și cu distribuții mari; cel mai bun rămâne, pentru mine, spectacolul Cătălinei Buzoianu, de la Teatrul Mic din București.

Dar iată, în actuala stagiune a Teatrului Național „Vasile Alecsandri” din Iași, un spectacol cu aceeași piesă, în regia actorului Vitalie Bichir și cu interpreți foarte tineri – studenții anului IV de la Facultatea de Teatru a Universității de Arte „George Enescu” din Iași (clasa: Cornelia Gheorghiu, Emil Coșeru). Spun de la început și fără nici o rețineră: un spectacol minunat, de o frumusețe pură, novator ca viziune regizorală și interpretare, propunându-ne gândirea tinerei generații de creatori – generația secolului XXI. Renunțând la toate poncifurile teatrale, despărțindu-se de manierele tradiționale, regizorul și interpreții mizează pe capacitatea lor de invenție scenică, de spontaneitate, de expresivitate juvenilă (în cel mai frumos înțeles al cuvântului), de sinceritate netrucată, venind în întâmpinarea gustului unui public deschis

spre noutate. Din acest punct de vedere, ei sunt în acord absolut cu Cehov care, chiar în această piesă, afirmă că teatrul contemporan e numai rutină și prejudecată și că e nevoie de *forme noi*.

Vitalie Bichir – care și-a dovedit disponibilitățile creatoare și în alte încercări anterioare – își afirmă, din ce în ce mai sigur, calități regizorale surprinzătoare, intuiții de mare originalitate, capacitate inedită de lectură a textului dramatic și de expresie scenică foarte plastică și dinamică. În cazul *Pescărușului*, el a demontat textul cehovian și l-a remontat după o logică proprie, fără a-i afecta spiritul, poezia, emoția, fără a lăsa în afară nimic din ceea ce a vrut Cehov să spună, păstrând întregi caracterele și relațiile, atmosfera și conflictele, psihologiile și tensiunea internă a tramei. Totul este însă curățat de orice încărcătură inutilă – de la costumația personajelor la decor și de la mișcare la rostirea replicilor. Costumația e minimă, lăsând trupurile tinere ale actorilor să-și etaleze frumusețea și prospețimea, iar decorurile lipsesc cu desăvârșire; în scenă –

doar zece scaune și un cearșaf alb, dar nici o clipă ea nu pare goală, căci spațiul dramatic primește consistență de la actori, din dispunerea lor în scenă. Este aici un model de folosire a corpurilor în locul obiectelor cu care scenografia tradițională umple, de regulă, spațiul scenei. Scena însăși nu e cea italiană, nu e limitată „cutie cu iluzii“, închisă, despărțită de public prin proscenium, ci un spațiu deschis, care primește sensul nelimitării tocmai prin nelimitarea dinamicii trupurilor. Așadar, decorul uman face inutilă orice altă mobilară a spațiului dramatic.

Niciodată personajele acestei piese nu mi s-au părut atât de vii, de animate de flacăra pasiunilor, dorințelor, tristeților lor. Ele vorbesc mult, râd, plâng, cântă, dansează, se zbcuimă, se chinuiesc în efortul de a se înțelege și suporta, de a se descoperi, de a-și înfrunta destinul. Niciodată nu am văzut folosit mai judicios și mai plin de sens *simbolul pescărușului*. De obicei, pasărea împușcată era chiar o pasăre (reală sau de recuzită) adusă și aruncată la picioarele *Ninei Zarecinaia*. Vitalie Bichir a creat un personaj de o frumusețe fascinantă, care se implică în acțiune, îi veghează, îi însoțește pe *Kostea Treplev* și pe *Nina* în acțiunile lor, se contopește cu ei în unele momente, iar aceștia își asumă destinul lui – asumare care e însăși esența piesei cehoviene. Felul cum se realizează în scenă această splendidă metaforă este tulburător; e ca și cum un poet inspirat ar spune cea mai frumoasă poezie despre viață și moarte, despre aspirația spre taina creației desăvârșite – aspirație care e atât a lui *Treplev*, cât și a *Ninei* – cu nuanțări diferite pentru fiecare: *Treplev* se prăbușește sub apăsarea imposibilității de a atinge absolutul râvnit, iar *Nina* acceptă jertfa compromisului și a rutinei de dragul artei sale.

Jocul actorilor-studenți e tineresc, viu, dinamic, nuanțat de o mare sinceritate,

acuratețe a mișcării și rostirii; vocile lor sunt curate, intonațiile sunt când calde, când tăioase, când sfâșietoare. Meritul e al întregii echipe, care se prezintă omogenă, asigurând unitatea de ton și de stil a spectacolului. Distingțiile sunt greu de făcut într-o asemenea situație. Totuși, Marius Manole impune un *Kostea Treplev* răvășit de dramatismul aspirației lui, de neînțelegerea celor din jur și de propria-i imposibilitate de a-și realiza sau măcar de a-și înțelege până la capăt sensul aspirației. O foarte sensibilă prezență scenică este Ionela Hanganu în rolul *Pescărușului* – personaj-metaforă, cum spuneam, inventat de regizor. Senzația de zbor, de pasăre-destin pe care actrița o conferă personajului prin întreaga ei evoluție, modul în care se implică în relația scenică, sporind dramatismul conținut al celorlalte personaje, sunt cu adevărat demersuri inedite – regizorale și interpretative. Cristian Popa în rolul lui *Trigorin* și Emilian Oprea în rolul *Doctorului Dorn* evoluează cu distincție, colorându-și personajele cu nuanțe exacte. Sunt două roluri excelent interpretate. Încă o mențiune specială mai facem: Elena Andron în rolul *Mașei*. Adâncă tristețe a personajului – decurgând din dureroasa neîmplinire a iubirii pentru *Kostea* și din acceptarea deznădăjduită a căsătoriei cu modestul *Medvedenko* – are, în interpretarea actriței, profunzime, fior dramatic autentic.

Evoluții bune, dovedind exacta înțelegere a psihologiei și stării dramatice a personajelor au Florentina Țilea (*Nina*), Ludmila Filip (*Arkadina*), Liviu Pintileasa (*Sorin*), Luiza Mălășincă (*Polina*), Marius Năstrușnicu (*Șamraev*) și Alin Florea (*Medvedenko*).

Ideea conducerii Teatrului Național „Vasile Alecsandri“ din Iași de a prelua pe a fișul său acest spectacol a fost excelentă, căci astfel poate fi văzut de toți adevărații iubitori de teatru.